

Tepki

— seçkingündüz · 26 Ocak 2014

"Güzel," dedi, "çok güzel. Bu yaşta çalışıp para kazanman. Okurken , evine katkıda bulunman." İlk kez konu dışına çıkmıştı.

"Beyazları özenle yap," dedi . "Kahverengileri de koyult." İyi günler, bitti, üstü kalsın, sağ ol; bu sözcükler pek değişmezdi.

"Amca," dedi bir pazar, "kitap var mı?"

"Evet, çok..."

"Okul kitabı demiştim."

"Adlarını söyle alayım. Ya da parasını vereyim sen al. Ne dersin?"

"Hiç," deyip susmuş, fırçalarından birine uzanmıştı.

İkinci zil—birinciye kıyasla kısa çalınır—ayakkabıların içeriye alınacağını duyuruyordu. Ancak üç kezde taşınabildiler. Boya sandığını omuzlamıştı. Kapı kapanıyordu. Sahanlıktan seslendi; "Okunmuşlardan da olabilir. Eski olduklarını kim , nereden bilecek!"

Ayakkabılar boyanırken ona bir ara yağışlardan , girişteki ampulün değiştirilmemesinden yakındı. Doktorun yasaklamaları geçen pazarın konusuydu. Bir önceki haftaysa ,ulaşıma kapanan yoldan söz edilmişti. Gelecek pazar koşudaki atlar ayakkabıların yerini alacaktı.

"Her hafta... Değişmeyen saatlerde... Belirli bir iskeleden... Birlikte vapura binen iki yolcu gibiyiz."

"Karşı karşıya oturan," diye ekledi eşi.

Son günlerde ayakkabı boyacısından sıkça söz edilmesi ağabeyi kaygılandırıyor. "Bir kardeş yetip artarken... Üstelik öbürü de yolda! Başka şeyler konuşun, bana ne!" Yakınmaları duymazlıktan gelindi.

"Yalnızca hafta sonları çalışıyor, okuduğunu sanıyordum. Yaşıtlarıyla oynayacağına—" Oğlu kucağına atılınca susmak zorunda kaldı.

"Gideceğimizi bilmiyor," dedi karısına, " söylese miydik?"

"Nasıl olsa anlayacak. Üstelik böyle ilişkilerde sorumluluğa yer yoktur. Gazeteciyi düşün. Durağın yanındaki manavı, köşedeki kasabı. Adı da çoğu gibi Bizim Kasap... Neresi bizim! Hangi biri bizim!"

"Ama nedense?.. Yine de..."

"Ayrıntılarda boğuluyorsun. Yaşamda buna benzer öylesine-"

"Evet de göz ardı edilemeyen ayrıcalıklar var. Sürekli yinelenen , çarçabuk birlikteliklerle tanışık gibi oluyor insan. Anları paylaşıyor. Ancak ya bir şey eksik ya da fazla. Değişmeksizin sürüp giden bu tekdüze ilişkilerde ister istemez-"

"Pamuk ipliği gibidir. Gün gelir kopar. Sen bebeğimizi düşün. Dönüşümüzde yine baba oluyorsun. Hay yaşa; o bildik yeri değiştirdiğimiz iyi oldu. Sıcağa dayanamazdım."

Uzunca bir dinlenceydi, bitti. Alışılmış günlere dönülmüştü. Dönülmüştü de pazar olmasına karşın kapı zili çalmamıştı. Haftaya da çalmayacaktı.

Kapı açılır açılmaz , " Döndünüz mü, amca!" dedi. Gözleri parladı, "Öbür pazar yine geleceğim."

" Epeyce birikti," dedi içeriye girerken.

Ayakkabıları bırakmıştı. Kapıyı kapatırken beklemediği bir soruyla ; daha doğrusu bir istekle karşılaştı: "Denizli, kayıklı kart var mı? Hani o gittiğiniz yerlerden."

"Kart değil ama çokça fotoğraf çektik." Toparlandığını düşündü;

"Getireyim istersen . Bizim üşengeçler daha yerleştirmede."

"Bak, karnem!" dedi eli havadaydı. "Hiç kırık yok!" Yerinde duramıyordu. Hep bugünü bekledim." Uzattı ; "Bak ama, ne olur."

Ev yolunda koşuşurken bayrak gibi sallanıp herkese gösterilen onur belgesiydi o beyaz yaprak. Ne olurdu da yalanın kağıttan kanıtına dönüşüvermeseydi bir göz atışta. 'Yaşından büyük birinin,' diye düşündü. 'Kimi derslerin adını söyleyemez. Peki onu böylesine içtenlikle coşkulandıran bir şey nasıl ?! gerçek olamaz.'

"Güzel," diyebildi karneyi verirken. Elindeki ağır yükten kurtulmuştu.

'Günaydın, tünaydın, başka var mı?.. Var,Var!! Sonunda karne var! Hoşça kal, iki kilo, önlerden olsun, bakar mısınız?.. Araya sıkışmış bir karne! Ayaküstü ilişkide... Yürek atışlarını hızlandırabilen, yüz çizgilerini değiştiren güçte... İkimizinkini de..'

"Yüzlemeliydin," diye çıkıştı eşi. "Okullar açılmadı. Kapandığında da buradaydık. Aylar oldu. Oğlanın karnesini anımsa."

"Yalan olduğunu ben de biliyorum da neden öyle yaptı? Çözemediğim bu. Gözlerindeki pırlıtyı görseydin o koşulda sen de yüzleyemezdin. 'Güzel,' derken sövmesem de över gibi de değildim."

"Özeniyordur? Ya da?.. Ya da?.. Kimileri acındırarak daha fazla kazanacağını sanır. Bilemiyorum. En iyisi konuş. Konuş onunla!"

"Gecikmiş gibiyim."

" Amca," dedi "karnemi evde de öyle beğendiler ki..."

"Öyle karneyi kim beğenmez," diye gülümsedi.

"Herkes , inan evdeki bütün herkes !.."

Kapıyı aralık bırakıp boyanacakları getirmek için içeriye döndüğünde konuşmaları dinleyen eşi uyardı, " Bey, karne giderek senin yalanın oluyor."

İşe özgü, basmakalıp sözcüklere yeniden dönüldü. İki sessiz ortak gibiydiler. 'Her şey böyle daha gerçek,' diye düşündü. 'Nedense karneyi giderek benimsiyordum ?!'

Gelmediğine sevindi : 'Görünmeyen bir yalanı unutmak daha kolay olur.'

İlk sözü, "Geçen pazar gelmemiştim, değil mi?" oldu. Şaşkın bir yüzle karşılaşınca gülümseyerek ekledi, " Ayakkabılar birikmiştir dedim de..."

'Güle güle,' demek içinden gelmedi o gün. Bir sonraki pazar da parayı tamı tamına sayarak verecekti. 'Fazla,' deyip geri vermesine misilleme.

Eşiyle o gece tartıştı: " Çocukla çocuk olma, bey. Kimi kimsesi de yok gibi?"

Kapıyı açık bıraktı. İçeriden her gelişinde birkaç çift ayakkabı getiriyordu. Gözleri, bol ceketine gitti. Boya kutusuna uzanırken kamburlaşmıştı. 'Ayakkabı çemberi,' diye düşündü, 'komşunun verdikleriyle

birlikte oluşan... Ortasına eğretice oturmuş. Kollar, devinimli iki yarıçap. Yüzündeki sivilceler silikleşmiş ya da boyadan öyle görünüyor. Arada bir tükürür gibi yapıp fırçayı savurması yok mu?! Hoş değil ama bu da işin cakası olmalı? 'Bunu da mı okulda öğrendin(!)' diyesi geldi. ' Altmış altıya böl, desem... Haydi , yediyle on yediyi topla da görelim! Al şu kalemi, adını yaz!'

Kapıyı kapatmış olmasına karşın şimdi daha iyi ; bütünüyle görebiliyordu. Bunu niçin az önce düşünememişti ! Kapı dürbününe yapışırçasına yanaştı : ' Boya sandığının yan bölümünde parıldayan şey?.. Ayna olmalı! Cebinden çıkarıp baktığı o katlanmış kağıt da neyin nesi ? Süngerini , kadifeni bırak da azıcık okulu konuşalım. Ödevlerden , sınavlardan söz et. Sözlü nasıl geçti? Yeni bilmeceler öğrenmişsindir ; sor. Bir sen söyle, bir ben ; atasözleriyle yarışalım. Bahçede oynarken yananınız mızıklanıyor mu ? Yaramazlıklarınıza gülüşüyor musunuz? ' Kulağına viyaklamalar gelince koşar adım bebeğin odasına geçti.

"Beyazlar !" dedi.

"Evet," diye gülümsedi, "yaz geldi sayılır."

"Yaşı," dedi; gözlerini kısmıştı, "olsa olsa-"

"Yaşlar gibi adlar da kestirilebilse," diye atıldı oğlan.

"Saçmalama!" dedi annesi. Eşine döndü, "Sorsaydın! Her hafta geliyor."

"Aman anne," dedi oğlan, "hepimizi aptal yerine koydu bu çocuk."

"Hem de nasıl!" diye başını salladı babaları. "Her şey sanki karneden önce, karneden sonra... Beni ikiye böldü."

"Ne adına bakmışsın, ne veriliş tarihine. Belki de sen yanıyorsun. Unut artık şu karneyi, bey." Oğluna döndü; "İkide bir anımsatma, demedim mi sana! Kıskanmaya utanmıyor."

"Sanırım karneden önceydi... Kitap istemesiyle başladı. Hayır, daha önce. Onu övmek istemiştin. Boyacılığı araştırdığımı mı sandı?"

"Ne başladı?"

"Bilsem..."

"Büyütme bey. Al karşına konuş."

"İçimden gelmiyor. Önleyen bir şey var. Adlandıramıyorum."

"Sorumluluktan kaçırıyorsun."

"Kesinlikle hayır. ' Her şeyi biliyorum,' diye söze başlamak istiyorum."

"Bilecek ne var! Çaldığı kapılardan herhangi biriyiz. Çalışan çocuklardan biri. Yine ağlamaya başladı! Koş kızım ışığı yak, geliyorum." Kalkarken sözünü esirgemedi. "Sayıları biliyor, işlem yapamıyorsun. Abeceyi yutmuşsun, yazı yazamadıktan sonra ne önemi var!"

"Yeter," dedi eşinin ardından, sesi yükselmişti. Hiç yüzünden, rastlantısal bir hiç yüzünden eşiyile arası mı açılacaktı! 'Bunlar boyalı ama amca,' deyip geçenlerde iki çift

ayakkabıyı geri çevirdiğini karısından gizlemişti. 'İyi ki anlatmamışım,' dedi içinden. Oysa

eşini önemsiyor, görüşlerine değer veriyordu. 'Bir terslik var, doğru. Bende... Bu çocukta... Başlatansa o! Yani, bence o. Karıma göre her şeyin nedeni benim. Her şeyde olduğu gibi... Kimseye kızamıyorum; kendime de...' Gülümsedi, 'Okul gibi iki zil arasında... Bir gün böyle demişti. Yakıştırması çok yerinde. Şimdi daha iyi anlıyorum.'

"Kitaptan para resmini kesip kardeşimle Pinokyo'yu satın almıştık. Kandırabildiğimize seviniyorduk."

"İyi ki demir para kesmemişsiniz (!) "

"Oğlum babanla doğru konuş!"

"Kitapçının önünden geçerken annemize söylemişler."

"Daha bu yaşta anıları salma üstümüze, bey."

"Yok canım. Yeri geldi de, öylesine..."

"Annen kızmadı mı size, baba?"

"Gülerek anlattı. Bize, konuklara, herkese..."

"Sen olsan kızardın ama."

"Sanmam."

Günlere çarpılar kondu. Dinlence iple çekiliyordu. Tek sorun bebektir: "Götürsek mi, anneye mi bıraksak?"

Okullar kapanmıştı. Babalarının işi nedeniyle o mutlu gün gelmek bilmiyordu. Erteleme en çok küçük kızı etkilemişti. Abisi ne de olsa arkadaşlarıyla dolaşıp oyalanıyor, gitmek için istekli görünmüyordu. Geçen yaz yaşıtı olmadığından iyice sıkılan ağabey dinlencenin son günlerinde dayanamayıp kardeşinin arkadaşlarına katılmıştı.

Kırmızı bikinisini evde giymesine bugün izin verdi annesi. Yarım saatliğine de olsa... Kızının dayatmalarına direnemedi. Ağabeyse yenilenen güneş gözlüğüyle gün batsa bile sokaktan içeriye girmiyordu.

İki gündür evde eğretiydiler. Koltuklar örtülmüş, halılar kaldırılmıştı. Yarın saksılar komşuya bırakılacaktı. Cumartesi erkenden ... Ver elini deniz.

"Zil çalıyor," deyip doğruldu. "Kim olabilir ki?!"

"Ben duymadım," diye yanıtladı eşi.

"Ben de duymadım," diye şımarıkça atıldı küçük kız.

"Tam akşam yemeğindeyken," diye söylenerek ayağa kalktı; tedirgindi baba. "Yarın sabah yola çıkacağımızı herkes biliyor. Konuk olamaz. Yönetici desen?.."

Kapıyı aralar aralamaz onun gözleriyle karşılaşır irkildi. Bir eli arkasında sahanlıkta dimdik duruyordu.

'Günlerden pazar değil ki!' diye düşündü. 'Hava da karardı! Gideceğimizi bilmiyor. Panjurlardan mı anladi? Tez canlı kadın sabahleyin çıkarken kapatırdık!!'

Ayakkabıları getirmeyi düşündü; beyazları, yıllardır giyilmeyen beyazları! 'Ürkecek ne var!' deyip toparlandı. 'Niye kaçır gibiyim ki. Eşimi de anlamsızca suçladım.'

'Bu denli cılız mıydı!' diye düşündü. 'Kısa kollu gömleği terden yer yer ıslak. Gövdesiyle soluyor. Koşmuş olmalı?! Şu saçlara bak, darmadağın. Çorapsız gezmezdi. Ayak bilekleri görünüyor. Geçen pazar görmeseydim, uzamış derdim. Benziyse...'

Bakışlarıyla karşılaşınca 'Dün gitmeliydik,' diye düşündü, 'ya da daha önce.'

'O ; tıpa tıp o! İlk günkü o! Değişen benim ! Kendini böyle kandırıp gçlendiremedi. 'Bir Şey olacağını sezmiştim. Her Şey bebek yüzünden. Şu işe bak, yavrucağa bile gölge dşrtt. Suç kaynanada. İki gün önce bıraksaydık ne olurdu sanki! Torununa dşknsen özveride bulun! Suç bende. Suçum ; suçsuzken suçluluk duygusuna kapılıvermemde!'

Adını bilse adıyla söze başlayacaktı. Ona Şu an adıyla seslenebilmeyi çok istiyordu. Bencillik derecesinde... Boynundaki mavimsi damarlara baktı. Onu ilk kez böyle görüyordu. Işık sner sönmez uzanıp yaktı. Sanki karşısındaki başka biriydi. Dolmuşta yanıda oturan... Berberde sıra bekleyen... 'Yoksa bu da mı bir dş gücü oyunu?!'

"Sen misin?" diye fısıldadı. Soru anlamsız görünse de içtenlikle sormuştu.

"Evet," deyip gülümsedi.

'Burnunu ekişi bile güzel,' diye düşündü. 'İnsanın sorası geliyor, gerçekten boyacı mı? Nedense hiç konduramadım, yaraştıramıyorum. Sanırım, o da bunun ayrımında. İlk günden beri.' Bugüne dek söylemeyi tasarladıklarını yüzüne açıkça, onun anlayabileceği dille anlatacaktı. Bir de adını bilse... 'Bir bilsem...'

"Amca," derken gözleri parıldıyordu. Arkasında gizlediği elini uzattı. "Bak, karnem! İkinici dönem. Hiç kırık yok. Derslerimin yine hepsi... "

Almak için uzandığında eli boşlukta kaldı. "Dur," diye seslendi karanlığa, "gitme, ne olur... Sakın ha!.." Kulakları uğulduyordu. "Yitme... Sakın!!."

Kızı içeriden seslendi: "Kimmiş baba? Gelsene artık."

Anne ağlamaya başlayan bebeğin odasına koştu.

Masada kızacak kimse kalmayınca güneş gözlüğünü takıverdi oğlan. 'Ne derlerse desinler, bana ne! Avizenin ışıklarını öyle güzel gösteriyor ki.'

TEPKİ / Seçkin GÜNDÜZ